

Schoolveiligheid vraagt om integrale benadering

Hoe veilig zijn onze Nederlandse scholen? Twee betrokken experts geven hun visie op schoolveiligheid. Een integrale benadering van het vraagstuk is volgens hen essentieel.

tekst Frans Visser en Wil van de Ven

Marc Otto heeft als lid van het College van Bestuur schoolveiligheid in zijn portefeuille. In 2013 legde hij als één van de eersten in Nederland de belofte af zich in zijn handelen als schoolbestuurder volledig ten dienste van het onderwijs te zullen stellen. In zijn ogen moet een school een veilige leer- en werkomgeving zijn, waarin studenten en medewerkers zich persoonlijk kunnen ontwikkelen.

HYPE

Op de eerste vraag of schoolveiligheid momenteel een hype is, antwoordt Otto met een volmondig "ja". Zijn inschatting is dat het op de Nederlandse scholen met de veiligheid namelijk nog niet zo slecht gesteld is. Studenten en medewerkers kunnen zich naar zijn mening op school veilig voelen. Wat het Deltion College betreft wordt zijn mening ondersteund door de uitkomsten van een recent gehouden tevredenheidsonderzoek onder studenten en medewerkers. "Dit neemt natuurlijk niet weg dat je als

school er alles aan moet doen dat de veiligheid wordt geborgd."

GEVOEL

"Als het schoolveiligheid betreft, is het vooral een discussie die over de gevoelens van veiligheid gaat. Als er zich plotsklaps een veiligheidsincident voordoet dan wordt het gevoel van onveiligheid gevoeld. Evident is dat de media-aandacht die dergelijke incidenten krijgen, daar nog eens een schepje bovenop doet", vervolgt Otto. Maar als dat er toe leidt dat iedereen vanuit een bepaalde angst wordt gedreven de schoolveiligheid te verbeteren, dan is hij daar geen voorstander van. "Angst is een slechte raadgever. Als dat gevoel zich collectief meester maakt van grote groepen mensen, bestaat de kans dat schoolveiligheid doorslaat."

INTRINSIEK GEMOTIVEERD

Zijn motto is dan ook dat je als onderwijsorganisatie je bewust moet zijn van de risico's en dat je intrinsiek gemoti-

veerd passende maatregelen daartegen neemt die aansluiten bij de context. "Want niet iedere school heeft hetzelfde profiel. In het Randstedelijke gebied spelen mogelijk andere veiligheidsproblemen dan in andere delen van het land."

Op deze wijze worden besluiten bewust genomen en word je niet door angst gedreven, benadrukt Otto. "Medewerkers en studenten moeten door opleiding, training en oefening worden voorbereid op mogelijke veiligheidsincidenten. Een voorbeeld daarvan is ons programma voor sociale veiligheid."

RISICOMANAGEMENT DOOR DE BRIL VAN...

Onder deze titel verzorgen Frans Visser en Wil van de Ven een aantal interviews over risicomanagement. Met deze serie artikelen krijgt u inzicht in de wijze waarop risicomanagement - waaronder veiligheid en beveiliging - zich ontwikkelt. In security Management 2013, nummer 5 verscheen het artikel 'Beveiliging burgerluchtvaart is maatwerk'.

MARC OTTO

Marc Otto: lid College van Bestuur
Organisatie: Deltion College Zwolle
Studenten: 13.000
Medewerkers: 1.100

SOCIAAL MAATSCHAPPELIJK

Gevraagd wat de drijfveren voor een student of medewerker zijn om een bijdrage te leveren aan die sociale veiligheid antwoordt Otto: "Als je met willekeurigheid welke docent spreekt dan is die gedreven om studenten te helpen in hun ontwikkeling. Dat gaat veel verder dan uitsluitend het doceren. Daarvoor is ook coaching en begeleiding nodig. Je verdiept je dan in de vraag waarom een leerling bijvoorbeeld niet

presteert. Als docent wil je die leerling graag een veilige leeromgeving bieden. Voor studenten ligt dat lastiger. Leertijd speelt hier een rol, maar ook het verkennen van grenzen en het experimenteren met gedrag en de motivatie. Gelukkig gedraagt het merendeel van onze studenten zich sociaal maatschappelijk."

Maar in de boze buitenwereld gaat het er toch ook niet allemaal zachtzinnig

‘Je moet als school er alles aan doen dat de veiligheid wordt geborgd’

aan toe, waarom zouden we dan aan een veilige school werken? "Ja, zo zou je er ook naar kunnen kijken", aldus Otto. "Dat betekent dan wel dat leerlingen de vrije keuze moeten hebben om de school als risicoplek met potentieel gevaar te mijden. Je moet dan niet bij wet verplicht zijn te moeten komen. Aan een dergelijke zienswijze kleven alleen maar nadelen. Het is bewezen dat het studieresultaat van studenten hoger is in een veilige leer- en werkomgeving. Dit veilige klimaat is dan ook een belangrijke opgave voor scholen."

TEVREDEN

Het Deltion College is succesvol in het bieden van een veilige leer- en werkomgeving, zeker als je afgaat op de uitkomsten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek dan voelen medewerkers zich er veilig. Het oordeel over de veiligheid van studenten ligt daarmee in lijn. Otto: "Bij dit resultaat past bescheidenheid, want de sociale veiligheidsproblematiek is niet vanuit een algemene aanpak te vatten. Binnen de eigen context bezien ben ik tevreden over de veiligheidszorg, het onderwerp is geagendeerd en daaraan wordt enthousiast samengewerkt door onderwijsteams, medewerkers en studenten."

BIRGIT PFEIFER

Birgit Pfeifer: Hoofddocent lerarenopleiding en onderzoeker Lectoraat veiligheid en Sociale cohesie
Organisatie: Windesheim University Zwolle en Almere
Studenten: ruim 20.000 studenten en duizenden cursisten
Medewerkers: 1.800

Birgit Pfeifer is het eens met de stelling van Marc Otto dat studenten veilig zijn op school. “Daarover hoeven we ons geen zorgen te maken.” Maar dat gaat volgens Pfeifer niet vanzelf en vraagt vooral om samenwerking tussen alle bij die veiligheid betrokken actoren: ouders, studenten, schoolmanagement, docenten, jeugdagenten en maatschappelijk werkers. “Met elkaar moeten we meer aandacht hebben voor wat jongeren echt bezig

houdt. Het lijkt er nu soms op dat we veel de focus leggen op opbrengstgericht werken. Hoewel belangrijk, gaat het bij de ontwikkeling van leerlingen niet alleen om het eindresultaat in termen van cijfers en het slagingspercentage. Er zijn ook andere essentiële ontwikkelingspunten, zoals maatschappelijk verantwoord gedrag. Daarmee kunnen studenten bijdragen aan sociale veiligheid op school en straks bijvoorbeeld op het werk, in het eigen gezin en bij de sportvereniging.”

MODE

“Bij sociale schoolveiligheid past het woord mode niet”, vervolgt Pfeifer. Zij plaatst dan vooral een kanttekening bij de tijdelijkheid die dat woord suggereert. “Immers iets dat in de mode is, kan ook zo weer uit de mode zijn. En daarvoor is het onderwerp te belangrijk.” Zij ziet sociale veiligheid meer als een actuele, structurele en integrale discipline. “Begrijpelijk, maar soms ook jammer, is dat incidenten op scholen vaak direct leiden tot media-aandacht. Er wordt dan gefocust op slechts één onderdeel.” Als voorbeeld noemt zij de aandacht die uitgaat naar pesten. Toch ziet Pfeifer liever dat sociale veiligheid integraal en duurzaam wordt benaderd. “Het gaat om cultuur en gedrag en voor verandering daarin is tijd en inspanning nodig.”

SAMEN

Van belang daarbij is het besef dat het een onderwerp is, waaraan iedereen bereid is een steentje bij te dragen. “In een eerder interview over dit onderwerp gaf ik aan dat een leraar geen cultuur maakt, maar een hele school wel. Je moet het samen doen en daarvoor moet je elkaar kennen, herkennen en erkennen. Dat zijn trajecten van de ‘lange adem’ en ergens in de keten moet ermee begonnen worden.”

VERSCHIL MAKEN

Wel is het zo dat je daarbij als docent een belangrijke positie inneemt, meent Pfeifer. “Als je maatschappelijk gezien positief wilt bijdragen aan gedragsverandering, dan is een docent een fantastisch beroep waarmee je het verschil kunt maken. Veel te weinig wordt in dit verband nog gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot kruisbestuiving tussen de verschillende beroepen die maatschappelijk gezien met dezelfde doelgroepen hebben te maken. Voor een wijkagent of een sporttrainer is het misschien interessant om te zien hoe een docent met een student omgaat in geval de laatste onacceptabel gedrag vertoont. Maar omgekeerd

is dat evenzo leerzaam, want die trainer of wijkagent staan net als de docent midden in de maatschappij.”

MAATWERK

Sociale veiligheid is daarom maatwerk concludeert Pfeifer. “Denk bijvoorbeeld aan het fenomeen schoolagent zoals recentelijk bij één van de scholen is geïntroduceerd. Maar ga ook in gesprek met andere spelers die actief zijn op het terrein van de sociale veiligheid in wijken en bij sportverenigingen. Dus deel ervaringen met anderen en kijk op die manier eens van buiten naar binnen, is mijn advies.” ■

Frans Visser MSSM en Wil van de Ven RSE zijn partners van Visser & Van de Ven, security management (www.visservdven.nl)

AFSLUITENDE BESCHOUWING

1. Hoewel media-aandacht in geval van veiligheidsincidenten soms anders doet veronderstellen, zijn leerlingen in Nederland in het algemeen veilig op school.
2. Bij schoolveiligheid is een integrale benadering van groot belang. Het gaat bijvoorbeeld niet alleen om het tegengaan van pesten. De schoolleiding moet ook willen stilstaan bij bijvoorbeeld een ‘school shooting’, hoe onvoorstelbaar dat ook lijkt.
3. Werken aan schoolveiligheid is werken aan gedrag en daarmee aan de cultuur van een school. Dat vraagt om support van de schoolleiding. Pas dan wordt er serieus werk van gemaakt en wordt het een breed gedragen onderwerp.
4. Eén leraar maakt geen veilige cultuur kan maken, maar één hele school wel. Samenwerking met bijvoorbeeld wijkagenten en maatschappelijk werkers is daarbij van belang.
5. Werken aan schoolveiligheid loont, omdat studenten leren zich maatschappelijk verantwoord te gedragen.

REGISTER NOW
www.asisonline.org/thehague

**REGISTER BEFORE 18 FEBRUARY 2014
TO BENEFIT FROM THE DISCOUNTED RATE!**

THE HAGUE, NETHERLANDS | 1 - 3 APRIL 2014

**13TH EUROPEAN
SECURITY CONFERENCE & EXHIBITION**

**ENTRY TO
THE EXHIBITION IS
FREE OF CHARGE FOR
PRE-REGISTERED
VISITORS**

FEES:

	Early Rate until and on 18 February	Regular Rate after 18 February
ASIS Member	850 €	970 €
Non Member	1,050 €	1,170 €
Group Rate (minimum 5 delegates per company)	800 €	900 €

KEYNOTE SPEAKERS WILL INCLUDE

IVO OPSTELTEN
Minister of Security and Justice, The Netherlands

ROB WAINWRIGHT
Director, Europol
Topic: Organised Crime: The Scale of the Challenge Facing Europe

CONTACT US

europe@asisonline.org
Tel +32 2 645 2674

